KerkZIN

**Kerkblad van de Evangelisch-Lutherse Gemeente Zutphen,
de Protestantse Gemeente Warnsveld/Leesten
en de Protestantse Gemeente Zutphen**

Thema: Armoede

oktober 2026
Jaargang 9, nummer 6

Meditatie - Pag 4

Armoede
Martin Rus

Lunch in de Martinuskerk - Pag 27

Column - Pag 28

Klimaatweek Zutphen
Marjan Kruik

Voorblad 1 * **Inhoudsopgave** 2 * **Redactioneel** 3 * **Recept** 6 * **Gedicht** 7 * **Stiltepagina Zalige Zalm** 8 * **Concert: Oekraïne** 9 * **BG&O 10** * **Musical** 11 * **Jong** 12 * **Diaconie** 14 * **Vieren** 16 * **In Memoriam** 18 * **PG Warnsveld / Leesten** 20 * **PG Zutphen** 22 * **ELG Zutphen** 24 * **Kerkrentmeesters** 26 * **Korte berichten** 27 * **Column Zalige Zalm** 29 * **Contactgegevens** 30 * **Achterpagina** 32 *

Foto voorblad: Zalige Zalm

Van de redactie

Armoede, het gaat over meer dan alleen gebrek aan geld.

Sociaal isolement, het gevoel hebben er niet bij te horen zijn belangrijke onderdelen van de problematiek.

In deze KerkZIN belichten de diverse bijdragen dit onderwerp.

Wij wensen u veel leesplezier.

De redactie,
Klaas Jellema
José Kreijenbroek
Jeannette van der Meulen

Armoede door de ogen van een kind:

NIKS

Geen trommel in mijn tas,
niet omdat ik 't ben vergeten.
Ze weten in mijn klas:
er was geen geld voor eten.

Mijn vriendjes delen.
Ik eet dankbaar, stil,
denk aan mijn moeder
die dit liever niet wil.

Licht in mijn hoofd,
zwaar in mijn benen
gym ik in kleren
die vriendjes mij lenen.

Ik ga lopend naar huis.
Nee, geen lekke band.
Ik zwaai: tot morgen.
Niks aan de hand.

Van: Rian Visser, 2022

KerkZIN is het gezamenlijke kerkblad van de Protestantse Gemeente Warnsveld-Leesten, de Protestantse Gemeente Zutphen en de Evangelisch-Lutherse Gemeente Zutphen, dat uitgegeven wordt onder verantwoordelijkheid van de gezamenlijke kerkenraden.

Kopij voor het nummer van november uiterlijk **zondag 4 oktober** aanleveren bij kerkblad@pknwarnsveld.nl, kerkblad@pknzutphen.nl of door het vullen vande aan u/jou toegewezen pagina's.
De verspreiding vindt plaats vanaf **20 oktober.**

Eindredactie:
dhr. Klaas Jellema, tel. 52 24 55;
mevr. José Kreijenbroek, tel. 51 44 42;
mevr. Jeannette van der Meulen

e-mail: kerkblad@pknwarnsveld. nl of kerkblad@pknzutphen.nl

Armoede

'All man are equal, all man are brothers,
but why are the rich more equal than others?'

'The Great American novel' - Larry Norman

Jaren geleden besteedde de EO in een radio-uitzending eens aandacht aan het thema 'Armoede'. Aan het eind van de uitzending gingen de telefoonlijnen open en mochten mensen uit het land reageren. In de reacties kwam het hele spectrum aan armoedebeleving voorbij. Zo waren er een aantal reageerders die vertelden dat het bij hun thuis werkelijk geen vetpot was, maar dat m.n. hun moeder er zo mee om wist te gaan dat zij er niet onder geleden hadden. Een jongeman vertelde het verhaal dat hij juist wel geconfronteerd werd met de armoede thuis doordat er geen geld was voor een schoolkamp en hij dus thuis bleef, ook al omdat zijn ouders niet durfden aan te geven aan de schoolleiding dat er geen geld was voor het kamp. Schaamte dus. Tenslotte was er een jonge vrouw die niet bleef hangen in haar armoede maar daadkrachtig een deel van haar huis verhuurde om zo inkomsten te generen. Daar werd ze beter van dan hangen in een lotgenotengroep.

Armoede. Wie uit onze geloofsgemeenschappen heeft er echt weet van? Wie zou bovenstaande reacties vanuit eigen leven kunnen onderschrijven?
Als je armoede werkelijk als kind hebt ervaren trekt het diepe sporen in een mensenleven. Tim 'S Jongers, journalist bij De Correspondent en schrijver van het boek 'Armoede uitgelegd aan mensen met geld' kent armoede van binnenuit. En hij constateert: "De samenleving is ingericht op hoogopgeleiden. En voor 80% van de Nederlanders werkt dit, maar 20% lukt het niet meer om mee te komen." En om de kloof te dichten: 'De mensen die beleid maken willen hun norm van het goede leven opleggen aan mensen in armoede'.

En zo legt 'S Jongers de vinger op de zere plek. De hoogopgeleiden zijn vaak de rijken in onze maatschappij. En die delen de lakens uit en maken beleid op zaken waar ze, wat betreft armoede, vaak geen kaas van hebben gegeten. Met de armen wil de rijke 'men' zich ook niet graag verbinden. Je telt gewoonweg niet mee. Het oordeel 'Arm is ook dom' zingt soms al snel rond.

Hoe doen wij, gemeenteleden die de schaapjes veelal op het droge hebben, dat? Hebben wij oog voor de mensen die het huishoudboekje niet goed op orde hebben, die leven op de smalle rand van het bestaan? Hoe goed kennen wij hun situaties? Willen wij het wel weten of hebben wij ons oordeel over hen binnen handbereik?

De Geest die uit de Bijbel spreekt , richt zich vaak op hen die geen helper hebben en er wel eentje nodig hebben. Laten we ons beperken tot het begin van het evangelie uit Lucas: Jezus spreekt in zijn 'State of the Union', zijn troonrede, in Lucas 4 onverbloemd uit waarvoor Hij in deze wereld is gekomen, namelijk 'om aan armen het goede nieuws te brengen.' Dat is één van zijn eerste citaten uit de boekrol van Jesaja dat hem in handen wordt gedrukt. En dezelfde Geest die rondwaart in het begin van Lucas maakt soms behoorlijk hardhandig korte metten met hen die zich aan de andere kant van de medaille bevinden, de rijken. Neem de lofzang van Maria: 'Wie honger heeft overlaadt hij met gaven, maar rijken stuurt hij weg met lege handen'(Lucas 1: 53). Te vertalen met: hoepel op, gij rijken.
Dat zou ons, navolgers van Christus, de opgestane Heer van het leven, toch aan het denken moeten zetten.

Zanger Larry Norman was begin jaren 70 van de vorige eeuw bekend als kritische gospelzanger. De quote waar deze overweging mee begint is terug te vinden in het nummer 'The Great American Novel'. Deze titel verwijst naar dezelfde arbitraire term van de ideale Amerikaanse roman ('Great American Novel') die de essentie van de Amerikaanse ziel zou weten weer te geven.

De hele song is een aanklacht tegen de hypocrisie van de christelijke wereld in Amerika. Deze laatste zinnen verwijzen ook naar de Amerikaanse Onafhankelijkheids-verklaring ('all men are created equal"), die hij koppelt aan het evangelie.

Want hij eindigt deze song, aansluitend aan bovenvermelde quote, met deze 2 zinnen:

'Don't ask me for the answer,
I only've got one:
that a man leaves his darkness
when he follows the Son'.

En dat staat ons te doen, elke dag weer: de duisternis verlaten en in het spoor treden van de Zoon van God. Dat spoor leidt naar de armen, de misdeelden, de gevangenen, de onderdrukten, zo zegt Jezus in zijn eerste openbare optreden in Nazareth. Dat viel daar en toen niet in goede aarde en ook in deze tijd wordt dat spoor van Christus niet zomaar door zijn navolgers omarmd. Maar als wij dichtbij God willen leven dienen we te zijn waar Hij vooral te vinden is: bij hen die geen helper hebben.

En dus: bezoek gevangenen, nodig vluchtelingen bij je aan tafel, doe een week huizenruil met iemand uit een wijk-met-aandacht, nodig voor je verjaardagsfeest eens mensen uit die vallen in de categorie 'armen' of deel je 13e maand met iemand die maar net de eindjes aan elkaar kan knopen (deze lijst is ongetwijfeld moeiteloos langer te maken). En leg hen, door hun namen in je gebeden te noemen, dagelijks bij de Heer van het leven neer.

Be blessed,

Martin Rus
Pastoraal werker PKN-Zutphen

Een rijke maaltijd voor weinig geld

Tekst en foto Tini Brugge

Op 17 oktober is het Wereldarmoededag. Een dag eerder, op 16 oktober, is het Wereldvoedseldag. Op die dag wordt aandacht gevraagd voor voedselzekerheid en honger wereldwijd.

De aandacht voor voedsel en armoede bracht mij bij Marokko. Een land waar door armoede destijds vele mannen als arbeidsmigrant naar Nederland kwamen om hier hun 'brood' te verdienen. Daarmee konden zij ook de armoede van hun familie in Marokko verlichten.

Zeven groenten... dit lijkt een rijk recept, maar niet als je kiest voor de oogst van producten in dit seizoen. Door het grote aanbod zijn seizoensproducten goedkoop.

Het getal zeven geldt als een geluksgetal, zowel bij ons als in Noord-Afrika. Zeven is in de christelijke traditie een verbinding tussen hemel en aarde: de Drie-ene God en de aarde, met de vier windstreken en vier elementen zoals Franciscus van Assisi die bezingt in het Zonnelied (lucht, vuur, water en aarde).

Ik koos voor zeven groenten die zowel in Marokko als in Nederland in oktober ruimschoots beschikbaar zijn.

Voel je vrij om andere keuzes te maken!

Couscous met zeven groenten
4 personen

Ingrediënten
- 250 g couscous, bij voorkeur biologisch
- 200 kikkererwten uit blik
- 4 tomaten
- 1 ui
- 2 stengels bleekselderij
- 1 kleine courgette
- ½ aubergine
- ½ kleine knolselderij
- 100 g bonen naar keuze (kunnen ook witte bonen uit een potje zijn)
- ca. 2 dl groentebouillon
- ½ theelepel chili
- ½ theelepel koriander
- ½ theelepel kurkuma
- zout en peper

Bereidingswijze:
Snijd de groenten in stukjes. Bak ze, behalve de tomaten, ca. 5 minuten in hete olie. Voeg de tomaten en kruiden/specerijen toe en bak 5 minuten mee. Voeg de bouillon toe en laat ca. 15 minuten garen. Voeg daarna de kikkererwten toe en verwarm het geheel nog 5 minuten. Breng op smaak met peper en zout. Maak ondertussen de couscous klaar volgens het recept op het pak. Serveer de groentemix boven op de couscous.

Bron: naar een uit recept uit Werelds Koken, Kerk in actie, 2011

Reizen zonder geld

om te reizen
hoef je niet ver
niet vrij
niet duur

lees een boek
kijk een docu
dwaal door een museum
maak een praatje met een vreemde
doe iets wat je nooit gedaan hebt
verken de uithoeken van je hart
of de zielenroerselen van een vriend
verdwaal in eigen dorp of stad
verplaats je in een tegenpool
leer een nieuwe taal
volg die ene cursus
geniet van een gedicht

om te reizen
hoef je niet ver –

naast je
is een wereld
te ontdekken
voor wie reist
met open hart
en open handen

Gedicht: Irene van der Meulen
Uit: Petrus Magazine

**Help ons om te zien wat goed is
en wat slecht is, boos of naar.
Geef dat wij het juiste kiezen,
dat we goed zijn voor elkaar.**

Lied 1006 uit het liedboek voor huis en kerk (2013)

Ambulances voor Oekraïne

De Oekraïens-Nederlandse muzikant **Oleg Lysenko** – medeoprichter en voorzitter van Music for Ukraine – woont inmiddels al ruim de helft van zijn leven in Nederland, maar is geboren en getogen in de Oekraïense regio Poltava en opgeleid als bayanist (knop-accordeonist) aan het conservatorium van Kyiv.

Sinds de Russische invasie in Oekraïne geeft Oleg wekelijks benefietconcerten om geld in te zamelen voor ambulances en andere medische hulpgoederen. Samen met Oekraïense en Nederlandse gastmuzikanten zet hij zich in voor zijn geboorteland. Music for Ukraine is een stichting die fondsenwerving voor essentiële humanitaire hulp aan Oekraïne combineert met ondersteuning en verspreiding van de rijke Oekraïense muzikale cultuur.

Op zondagmiddag **11 oktober** (15.00 uur) zal Oleg Lysenko in de Martinuskerk op zijn accordeon een aantal liederen ten gehore brengen uit deze Oekraïense muzikale cultuur.

Tevens hebben we **Heleen Zorgdrager** bereid gevonden wat meer te vertellen over de actuele gebeurtenissen in Oekraïne. Heleen Zorgdrager komt sinds 2005 in Oekraïne. Ze kent het land, de mensen en de kerken goed vanuit haar vroegere werkzaamheid voor Kerk in Actie en haar langdurige gasthoogleraarschap aan de Oekraïense Katholieke Universiteit in Lviv. Puttend uit haar eigen ervaringen en vele persoonlijke contacten neemt ze ons mee in verhalen van angst, pijn en hoop. We horen over dagelijks leven in oorlogstijd en hoe mensen overeind blijven. Welke initiatieven er zijn om mensen met trauma's nu al te helpen. Ook is er aandacht voor de kerken en welke rol zij spelen, heel concreet aan de basis, en met het oog op politiek en (internationale) diplomatie. Hoe zetten zij zich in voor rechtvaardige vrede?

Het duo **Yentl Flavour** zal het derde en laatste deel van het concert optreden. Dit Zutphens/Eefdes duo bestaat uit Judith Richel en Allert van der Heyden. De sfeer van Yentl Flavour is yentl (Jiddisch voor vriendelijk, blij). Het repertoire kent vele 'flavours', zoals Folksongs, enthousiasmerende Ierse instrumentals, Jiddisch, Klezmer, Zuid Amerikaans en eigen liederen met soms verstillende teksten. Het duo wil het publiek laten delen in het plezier en de vitaliteit van deze muziek uit zo vele windrichtingen.

We denken hiermee een passende muzikale en informatieve invulling te kunnen geven aan het Benefietconcert voor Oekraïne. We hopen op uw aanwezigheid en daarmee ook op uw vrijwillige donatie middels een **collecte**.
Het grootste deel van de opbrengsten van de Benefietconcerten gaat naar de aanschaf van ambulances. Inmiddels zijn er al meer dan 200 ambulances naar Oekraïne gebracht.

Activiteiten, Bezinning, Gesprek en Ontmoeting

2 okt.	20.00 uur	Martinusborrel	Martinuskerk
3 okt.	10.00 uur	Martinusmarkt	Martinuskerk
11 okt.	14.30-17:00 uur	Benefietmiddag Oekraïne	Martinuskerk
21 okt.	19:30 uur	Informatieavond reis naar Iona, Schotland	Eekschuur

Voor de meest actuele informatie zie de website, orde van dienst en kerkbrief

Pelgrimswandeling herfst 2026 zaterdag 31 oktober

We sluiten aan bij het jaarthema: 'onderweg naar vrede'
Een prachtig thema om mee op weg te gaan…..

Startpunt: Protestantse kerk Voorst
Tijd: 9.00 uur aldaar

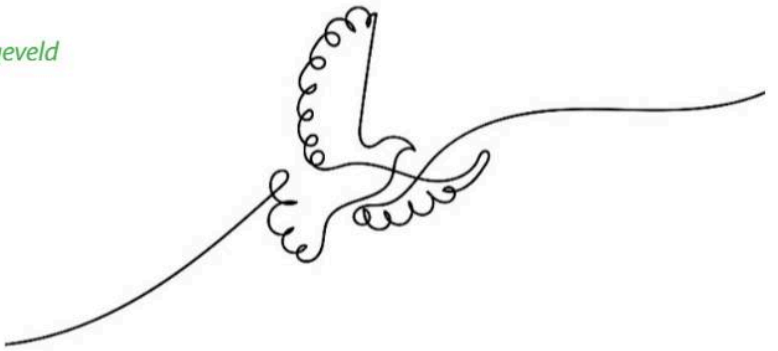
We worden bij de kerk ontvangen met koffie en thee, en horen iets over de historie. Na een ochtendgebed gaan we op weg, aanvankelijk in stilte.

Stilte - bezinning - verbinding

De wandeling is ongeveer tussen de 6 en 8 km . Rond 12.00 uur willen we weer terug zijn bij de kerk en sluiten we af.
We vragen van elke deelnemer een bijdrage van € 5 (svp contant meenemen). Dit dragen wij af als gift aan de gastkerk.

Wil je (weer) meedoen? Fijn, van harte welkom!
Meld je dan aan per mail: cobylangeveld@xs4all.nl of evt telefonisch: 06 48 81 84 47.
Als het lastig voor je is om op eigen gelegenheid naar Voorst te gaan, laat het dan weten, want dan kunnen we wellicht regelen dat je met iemand mee kunt rijden.

met hartelijke groet,
Anneke Steenstra en Coby Langeveld

Mag Ik Zo Vrij Zijn?

Dit is een aangrijpende en hoopvolle musical over identiteit, geloof, verwachtingen en zelfacceptatie. Een jonge vrouw ontdekt door een onverwachte ontmoeting met Liefde dat ze geliefd is om wie ze werkelijk is. De voorstelling is gebaseerd op waargebeurde verhalen van regisseur Ennio Drost en combineert meeslepende muziek, ontroerende scènes en humorvolle dialogen.
De musical is bedoeld voor iedereen die te maken heeft met thema's als uit de kast komen, identiteit, inclusie en acceptatie.

Waar en wanneer?

De voorstelling vindt plaats om 20.00 uur in 't Nut in Warnsveld (inloop vanaf 19.30 uur). Tickets kosten €15 en zijn verkrijgbaar via het ticketkantoor,
www.ticketkantoor.nl/shop/musical1010

Jeugdwerk Martinuskerk

Oppas

Elke zondagochtend is er oppas voor de kinderen van 0-4 jaar tijdens de dienst.
Het is in de Eekschuur, om 10 uur. Van harte welkom!

Kindernevendienst

kindernevendienst@pknwarnsveld.nl

Onderweg naar vrede

We zijn al even onderweg met onze koffer. Er hangt al een zelfgemaakt Bagagelabel aan onze koffer en de eerste voorwerpen hebben al een plekje gevonden in de koffer.

We hebben zelf liedjes gemaakt, die we kunnen zingen om de moed erin te houden tijdens onze reis:

Op de melodie van 'Lang zal ze leven':
Geef anderen vrede (3x)
met je hart en hoofd (3x)
Hieperde-Peace VREDE

Op de melodie van 'Hoofd, schouders, knie en teen':
Wees aardig voor elkaar, voor elkaar (2x)
Helpen, delen, doe dat allemaal,
wees aardig voor elkaar, voor elkaar.

Dierendag

Zondag 4 oktober is het dierendag. Deze dag is de naamdag van Franciscus van Assisi. Hij vertelde de mensen over God, maar hij zou ook preken voor de dieren. Bij de kindernevendienst gaan we deze zondag meer over hem horen, het is precies 800 jaar geleden dat hij is overleden.
Daarnaast vinden we in de bijbel ook veel verhalen met dieren (In de hoofdrol), welke kennen jullie allemaal?

Gedachtenismoment met kinderen en jongeren

Op woensdag 28 oktober is er speciaal voor kinderen en jongeren een 'gedachtenismoment' samen met dominee Stijn van 19.00 - 19.30 uur in de Martinuskerk. We denken dan samen aan alle mensen die we missen, luisteren naar muziek en steken een kaarsje aan. Het is ook als je niet vaak in de kerk komt een laagdrempelige manier om samen stil te staan bij 'iemand missen', waarbij natuurlijk ook volwassenen van harte welkom zijn.
We hopen dat jij erbij bent, neem gerust een vriend of vriendin mee.

Kerstavond: musical!

Dit jaar gaan we weer voor twee voorstellingen in de kerk om 17.00 uur en om 19.00 uur. Wil je meedoen of meehelpen? Deelnemers van alle leeftijden zijn van harte welkom! Er volgt binnenkort nog een oproep, dus houdt de kerkbrief/de kerkbrief in de gaten, maar aanmelden kan al bij Marjolein (06 13 70 19 75) of Lieke (06 13 02 08 90).

Doe jij ook met ons mee?

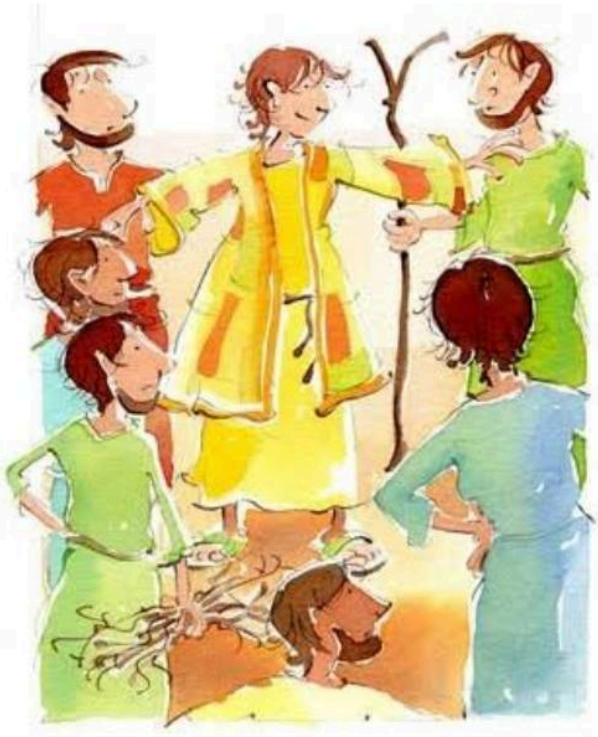
We kunnen heel goed wat extra handen gebruiken: vind je het leuk om af en toe mee te draaien als leiding, of heb je iets wat je aan ons zou willen vertellen/laten zien? We nodigen je van harte uit bij de KND! Dus eenmalig, af en toe, of structureel: iedereen is welkom (jong en 'oud'). Laat het dan weten!

Jeugdwerk Zutphen

Van de kindernevendienst

Inmiddels is de vakantie voorbij en zijn we weer gestart met de kindernevendienst! Leuk om te zien dat jullie allemaal weer naar de kerk komen. Ook dit jaar werken we weer met het materiaal van Bijbel Basics.

In oktober volgen we dan het verhaal van Jozef. Hij heeft een aantal grote broers èn veel dromen. En dat gaat niet helemaal goed... Hoe zijn verhaal afloopt? Dat zal je in de kindernevendienst ontdekken! Zien we je daar?

Kinderkerstfeest

Kinderkerstfeest? Dat duurt toch nog even? Inderdaad! Maar achter de schermen zijn wij al hard bezig met de voorbereiding! Ook dit jaar werken we er hard aan om er een mooi feestje van te maken. Natuurlijk is het ook dit jaar in en om de Walburgiskerk. Dit jaar is het kinderkerstfeest op zondagavond 20 december. We hopen je daar te ontmoeten!

De jeugdraad zoekt leden!

Wat hebben de spelletjesochtenden, Kerk op Schoot en het kinderkerstfeest met elkaar gemeen? Ze worden allemaal georganiseerd door de jeugdraad! Deze jeugdraad is op zoek naar nieuwe leden, zeker nu alle jeugdleden de jeugdraad hebben verlaten omdat zij geslaagd zijn en een studie ergens anders oppakken. Heb jij goede ideeën voor wat er in de kerk kan gebeuren en wil jij meedenken over de toekomst van de kerk? Meld je dan aan! Dit kan onder andere bij ds. Irma Pijpers, pijpers@pknzutphen.nl

Een Stap Verder

Ook dit jaar zijn er weer leuke bijeenkomsten van Een Stap Verder! Samen met je leeftijdgenoten (12-17 jaar) in gesprek over levensvragen en ontdekken wat de Bijbel erover te vertellen heeft. En altijd op een leuke manier, bijvoorbeeld door een Kahoot-wedstrijd! De data zijn:
27 september, 11 oktober, 1 en 22 november, 6 en 20 december tijdens de ochtenddienst (10:00-11:30) in HIER naast de Wijngaard. Hopelijk tot ziens!

Collectes Warnsveld

4 oktober

Moeders voor moeders
Waterkwartier Zutphen

Moeders helpen moeders is een burgerinitiatief van moeders en voor moeders. Het is ooit begonnen met een klein groepje alleenstaande moeders met jonge kinderen, maar inmiddels bestaat de groep ook uit moeders met oudere kinderen en alleenstaande vaders. Als je iedereen meetelt zijn er zo'n 600 mensen bij betrokken. Het doel is een bewoners netwerk dat met elkaar een gemeenschap vormt. Moeders en vaders die elkaar helpen.

11 oktober

Voedselbank

Voedselbank Zutphen is eind 2005 gestart. We zijn neutraal, dus niet gebonden aan politieke- of geloofsovertuigingen. We werken alleen met vrijwilligers en zijn afhankelijk van giften van bedrijven, particulieren, maatschappelijke organisaties, kerken en andere stichtingen. Zo kunnen er vele mensen iedere week gebruik maken van de diensten van de voedselbank.

18 oktober

Kerk en vluchteling

Kerk en Vluchteling is een samenwerkingsverband van kerkgemeenschappen in Zutphen en omgeving, waaraan ook Eefde deelneemt. Ons doel is om er te zijn voor de asielzoekers woonachtig op het AZC waar nodig en mogelijk is. Een van de activiteiten is de Inloop in de Eekschuur in Warnsveld. Wekelijks komen gemiddeld zo'n 50 bezoekers die graag de Nederlandse taal willen leren en oefenen. Zo'n vijftien vrijwilligers zetten zich hiervoor in. Naast het leren van de Nederlandse taal horen we hun verhalen over de lange wachttijden, hun onzekerheid over gezinshereniging en ook hun zorgen over familie die achtergebleven is. Zo bieden we een luisterend oor en schenken koffie, thee en aandacht. Naast die wekelijkse inloop zijn er in de zomermaanden ook vakantie-uitjes voor kinderen in de basisschoolleeftijd.
Verder is er ook een naaigroepje op het AZC en worden er ook taallessen gegeven op de locatie van de voormalige Immanuëlkerk. Van hieruit worden ook af en toe sportactiviteiten georganiseerd.
Kortom veel belangrijk werk waar uw steun van harte voor nodig is.

25 oktober

KiA indonesië Wereld voedseldag

Op 16 oktober was het Wereldvoedseldag. Niet voor iedereen is het vanzelfsprekend om genoeg en gezond eten te hebben. Daarom collecteren we voor betere omstandigheden voor families op Papoea. De lokale gemeenschappen op Papoea in Indonesië, spelen een belangrijke rol in de samenleving, vooral in afgelegen gebieden waar onderwijs en gezondheidszorg slecht functioneren. Veel vrouwen nemen sociale en pastorale taken op zich. Dat is niet vanzelfsprekend in een maatschappij waar vrouwen traditioneel voorbestemd zijn tot een leven binnenshuis. Veel vrouwen zijn nauwelijks opgeleid. Kerk in Actie ondersteunt een kerkelijk vormingscentrum op Papoea, waarin vrouwen leren hoe zij vol zelfvertrouwen een rol in kerk en samenleving kunnen spelen.

Ze kunnen een cursus diaconaal werk van negen maanden volgen. Wie niet (voldoende) kan lezen of schrijven, krijgt eerst een alfabetiseringscursus van drie maanden. Ook zijn er naailessen en krijgen vrouwen voorlichting over gezonde voeding. De meeste vrouwen komen uit afgelegen regio's en verblijven tijdens de cursus in het internaat. Vrijwel alle vrouwen die zo'n cursus hebben gevolgd, vervullen daarna een voortrekkersrol in het dorp waar ze vandaan komen. Zij richten vrouwenverenigingen op, leiden alfabetiseringscursussen en geven betrouwbare informatie over voeding en gezondheid.
Kerk in Actie steunt via het programma Werelddiaconaat het werk van organisaties in Indonesië en waar ook ter wereld om geloof, hoop en liefde te verspreiden en mensen tot hun recht te laten komen.

Kerkdiensten

U kunt de kerkdiensten ook volgen via:

Martinuskerk: Kerkdienstgemist.nl

Walburgis en de Wijngaard: Kerkomroep.nl of youtube, zoeken op Protestantse Gemeente Zutphen

Lutherse kerk: Kerkdienstgemist.nl

Zondag 4 oktober

10.00 u. Martinuskerk: dhr. J.W. Hengeveld
10.00 u. Walburgis: ds. M. van der Hout
10.15 u. Lutherse kerk: Oogstdienst; rector Cortvriendt
16.00 u. Walburgis: Vespers; dhr. J.W. Hengeveld

Bestemming diaconale collecten:

Martinuskerk: De Moeders Waterkwartier
Walburgis: Algemeen
Lutherse kerk: Voedselbank Zutphen

Zondag 11 oktober

10.00 u. Martinuskerk: Oogstdienst; ds. R. van Oosten
10.00 u. Walburgis: ds. I. Pijpers; S&T
10.15 u. Lutherse kerk: ds. A. Oosting
16.00 u. Walburgis: Vespers; ds. I. Pijpers

Bestemming diaconale collecten:

Martinuskerk: Voedselbank
Walburgis: Kerk en Vluchteling
Lutherse kerk: Orgelfonds

Zondag 18 oktober

10.00 u. Martinuskerk: ds. S. van der Woude
10.00 u. Walburgis: ds. F. Oosterwijk
10.15 u. Lutherse kerk: ds. C. Huisman
16.00 u. Walburgis: Vespers; i.s.m. SWZ

Bestemming diaconale collecten:

Martinuskerk: Kerk en Vluchteling
Walburgis: Algemeen
Lutherse kerk: Lutherstichting

Zondag 25 oktober

10.00 u. Martinuskerk: ds. R. Silvis
10.00 u. Walburgis: ds. H. van Es
10.15 u. Lutherse kerk: ds. N. Pronk

Bestemming diaconale collecten:

Martinuskerk: Kia Indonesië
Walburgis: Algemeen
Lutherse kerk: Diaconie

Woensdag 28 oktober

19.00 u. Martinuskerk: gedachtenisdienst met kinderen; ds. S. van der Woude

Bestemming diaconale collecten:

Martinuskerk: geen

Kinderoppas (0 tot 4 jaar)
kindernevendiensten (4 tot 12 jaar)
Tijdens de ochtenddiensten in de Martinuskerk en de Walburgiskerk.

Een Stap Verder in Hier bij De Wijngaard
Voor de jeugd van 12 tot en met 15 jaar bijeenkomst op **11 oktober** en **1 november**

Diensten GGNet
Vrijdagvieringen in de Vredeskapel, iedere vrijdag om 16.00 uur. Iedereen is welkom

Diensten IJsselflat 14.30 uur
20 okt. dhr. R. Stegeman

Diensten Den Bouw 15.30 uur
9 okt. ds. S. Sluis

Diensten De Lunette 15.30 uur uur
9 okt. ds. A. Baas, Heilig Avondmaal
23 okt. pastor R. Rijk

Middagpauzediensten
Iedere donderdag van 12.15 tot 12.30 uur in de Lutherse kerk, Beukerstraat 10
1 okt. ds. H. van de Kamp
8 okt. ds. D. van Alphen
15 okt. mw. N. Bilder (LdH)
22 okt. mw. S. Hansma
29 okt. ds. J. Boer
5 nov. dhr. A. Verburg

Avondgebeden Stadsklooster
Elke woensdagavond van 19.30-20.00 uur in Doopsgezinde Kerk aan de Leeuweriklaan

Protestantse gemeente Warnsveld / Leesten: Collectebonnen
U kunt collectebonnen bestellen door betaling op rek. NL 41 RABO 03 86 70 81 50 met vermelding "collectebonnen" en aantal kaarten en kleur.
Per kaart zijn er 20 bonnen:
Oranje (€ 1,00) kost € 20 per kaart
Geel (€ 2,00) kost € 40 per kaart
Groen (€ 5,00) kost € 100 per kaart
De administrateur zorgt voor verzending na ontvangst van de betaling.

Vervoer kerkdiensten:
Mw. G. Nijhuis tel. 06 24 77 45 85.

Protestantse gemeente Zutphen Collectebonnen
U kunt collectebonnen bestellen door betaling op rek. NL 62 INGB 00 04 23 53 79 t.n.v. Coll. bonnen Prot. Gem. Zutphen.
Er zijn kaarten van € 20 (20 x 1,00) blauw en € 40 (20 x 2,00) oranje.
Vermeld uw adresgegevens, het aantal kaarten en de waarde bij uw overschrijving.
Bel voor info Harm Nieuwenhuis 51 09 25

Coördinatie Bloemengroet
Tineke Wijers, tel. 57 21 80
email: tinekewijers@hotmail.com
Dicky Suitela, tel. 51 78 40
email: suitela69@planet.nl

Vervoer kerkdiensten
Mw. H.H. van der Mey, tel. 52 04 82 of 06 38 38 80 46

Redactie kerkbrief
Dhr. G. Aartsen, 06 55 74 20 39
Email: kerkbrief@pknzutphen.nl

Petronella 'Nel' van Dronkelaar

9 november 1943 – 30 juli 2026

''t Scheepke onder Jezus' hoede', 'De laatste reis'(Elly & Rikkert), 'Ik zie een poort wijd open staan', en 'Schafe können sicher weiden' (J.S. Bach); dit en meer klonk allemaal in de afscheidsdienst van Nel. En het werd omlijst door de haar zo geliefde regenboog. Want, zoals zij het verwoordde, in het leven heb je regen en zon nodig om alle kleuren van de regenboog te laten verschijnen.
Als regen staat voor tegenslag dan heeft het in haar leven flink geregend. Ze wordt als oudste meisje geboren op een boerenerf in een gezin dat hun moeder veel te jong ziet overlijden. Een broertje verloor het leven toen hij 3.5 was en haar jongste broer overkwam hetzelfde op 28-jarige leeftijd. Zelf heeft ze haar leven lang te maken met een lichamelijke beperking. Opgeven en terneergeslagen door het leven gaan komen echter niet in haar woordenboek voor; de regenboog heeft ook zon nodig. Ze verlaat de kweekschool met een diploma onder haar arm, werkt, trouwt en krijgt 3 zonen. Met het gezin woont ze jarenlang in Hengelo om na haar scheiding naar Het Bornhof in Zutphen te verhuizen. Zo woont ze dichter bij Jan, haar vriend die haar helaas veel te snel ontvalt. Met haar scootmobiel bezoekt ze zoveel mogelijk bijeenkomsten en lezingen van de kerk, totdat de grenzen van haar leven steeds dichterbij komen te liggen. Na weer een hersenbloeding scheept ze, omringd door haar zonen en met een veilig strand voor 't oog, in naar het land van Louter en veelkleurig Licht. Moge God zijn vleugels van genade spreiden over allen die rouwen om haar heengaan.

Martin Rus

Hendrik Arnoldus de Ruiter

9 september 1957 – 15 augustus 2026

Arnold werd in Zutphen geboren in een gezin met twee zussen. Later kwam er nog een broer bij. Na de lagere school ging hij bouwkunde studeren en daarna weg- en waterbouwkunde. Arnold en Jannie hadden hun allereerste ontmoeting vlak voor dat Arnold op missie voor het vredesleger naar Libanon ging. Pas een paar jaar later ontmoeten ze elkaar weer en gingen daarna samen op dansles. Van het ene kwam het andere. In 1989 zijn ze getrouwd en sinds dat jaar woonden ze in Warnsveld. Eerst ruim 14 jaar aan de Lammerhof en daarna aan 't Spiker. Uit liefde voor elkaar mochten ze drie kinderen ontvangen, Marit, Fieke en Gerjan. Ook werden ze gezegend met 4 kleinkinderen. Vorig jaar mochten ze hun 40-jarig huwelijk vieren.

Als gelovig en sociaal man was Arnold al vroeg actief binnen de kerk. Eerst vele jaren als collectant in Zutphen en begin 2000 in onze gemeente als kerkrentmeester.
Helaas werd bijna 9 jaar geleden bij hem de ziekte van Alzheimer vastgesteld. Moeilijke en mooie momenten wisselden elkaar af. De afgelopen maanden nam zijn gezondheid steeds meer af en werd duidelijk dat er aan zijn leven een einde zou komen. In rust en vrede is hij ingeslapen.
In een volle Martinuskerk hoorden we van zijn aandacht en liefde, en van zijn vriendschap, wat met een klaterend applaus werd onderstreept.

Ds. René Silvis

Nicolina Annie den Heijer

10 december 1937 – 9 september 2026

Lange tijd waren de Tafels van Nicolien, of de Avondmalen een begrip in Zutphen en omstreken. Deze maaltijden, door Nicolien georganiseerd en bereid, waren meer dan fondsenwerving voor kerken of orgels. Alle gasten kenden elkaar van tevoren niet goed, maar verlieten haar huis met nieuwe vriendschappen.

Hoewel die jaren gouden jaren waren, kende Nicolien ook tijden van duisternis. Haar jeugd was ongelukkig en toen haar huwelijk op de klippen liep, kwam ze naar Zutphen, waar ze niemand kende. Het huis in de Proosdijsteeg leek haar in eerste instantie niet te passen: het was donker, eenzaam en onherbergzaam. Zo voelde zij zich ook op dat moment.

Pas toen tijdens een restauratie drie grote ramen werden geplaats, kwam het licht in haar leven. Letterlijk, door de ramen zelf, maar ook figuurlijk.

Ze kreeg zicht op de Walburgiskerk en besefte dat ze al die tijd niet alleen was geweest, maar dat God aan haar zijde was, ook in donkere tijden. Daarom lazen we tijdens de dankdienst voor haar leven het verhaal van de Emmausgangers, waar de reizigers tijdens de maaltijd de opgestane Christus in hun leven ontdekten, net als Nicolien tijdens haar maaltijden.

Ds. Irma Pijpers-Hoogendoorn

Vanuit de kerkenraad

Deze keer aandacht voor de vergadering van de kerkenraad op 24 augustus. Het was na de warme zomer de start van de nieuwe cyclus en direct een volle vergadering met een veelheid aan punten. Ik licht er een tweetal uit.

Huiskamergesprekken over Avondmaal

We hebben teruggekeken naar de huiskamergesprekken waarin we spraken over de viering van het avondmaal. We hebben de voorbereiding en organisatie kritisch geëvalueerd en met elkaar afspraken gemaakt hoe het in de toekomst beter kan. Het is vooral belangrijk dat huiskamergesprekken ervaren worden als een plek en een moment waarin we elkaar kunnen ontmoeten en ervaringen kunnen delen. Deze bijeenkomsten lenen zich minder voor een zo 'zwaar' onderwerp als de viering van het avondmaal.

Toch zijn er wel een paar belangrijke signalen vanuit de gesprekken naar voren gekomen. Voor de meeste deelnemers is het vieren van de maaltijd vooral het vieren van de onderlinge verbinding, het samen gemeente-zijn. Daarom wordt het vieren in de kring zo gewaardeerd. De kerkenraad heeft besloten de viering in de kring om en om als vorm te gebruiken naast de lopende viering. Onderstreept werd het belang van 2x per jaar een viering in Den Bouw. Uit de gesprekken kwam ook naar voren dat de geloofsbeleving rond en tijdens het avondmaal een grote variatie vertoont en een zekere lichtheid heeft. Het was goed om daarover met elkaar te spreken en dat te delen. We hebben uitgesproken dat in de dienst van Schrift en Tafel de viering van de Maaltijd centraal staat en dat gestreefd wordt naar een viering met een min of meer normale duur.

Pride-viering

We spraken ook over de Pride-viering, die dit jaar plaats vond in de Wijngaard. Het was de derde keer dat deze viering plaats vond, gekoppeld aan de Pride-manifestatie in de stad. De voorbereiding kwam heel laat op gang en mogelijk mede daardoor was het aantal deelnemers aan de viering beperkt. Uitgebreider hebben we gesproken over de ervaringen rond de viering. Er zijn veel negatieve reacties geweest (wel 30 tot 40) op een Facebookpagina van Warnsveld, ook is een aantal keren de middelvinger opgestoken tijdens de Pride Walk door de stad. Een oorzaak kan zijn dat het debat verhardt, de maatschappij polariseert en mensen voelen zich misschien vrijer om zich zo te uiten.

We spraken vervolgens over het waarom van de Pride-dienst en de betrokkenheid vanuit de gemeente. We hebben met elkaar opnieuw vastgesteld dat wij deze Pride-dienst organiseren als teken van betrokkenheid en steun aan de LHBTQ+ gemeenschap en als teken dat wij voor een inclusieve en open kerkelijke gemeenschap staan. In het huidige tijdsgewricht lijkt dit signaal echt nodig. Het is belangrijk dat wij als kerkelijke gemeente op deze wijze naar buiten treden, zo de verbinding zoeken met de LHBTQ+ gemeenschap en aan de samenleving laten zien waar wij voor staan. Vanuit dat perspectief zullen we in de toekomst onze betrokkenheid vormgeven.

Sam Terpstra
Voorzitter kerkenraad

Bij de diensten

Zondag 18 oktober: Hoofd van de keizer, beeld van God

Matteüs 22
'Geef dan wat van de keizer is aan de keizer, en geef aan God wat God toebehoort,' zegt Jezus. Want het hoofd van de keizer staat immers op de munten van toen. Maar wij zijn gemaakt naar het evenbeeld van God, dus moeten wij ons aan God geven. Maar hoe doe je dat?
ds. Stijn van der Woude

Zondag 25 oktober: Dopen

Deze zondag gaan we dopen: Gideon, het eerste kind van Casper en Miriam Katsburg-Silvis (ons eerste kleinkind). Verbinden staat daarom centraal: de naam van Gideon wordt verbonden met de naam van God en dat vertelt ons hoe ons leven geen los zand is maar verbonden met de wereld van God. Daarvan spreken de lezingen uit Deuteronomium 6 en Matteüs 22,24-40 en daar horen wij de opdracht om het door te geven van generatie op generatie.
ds René Silvis

Uit de Kerkenraad

Er moet weer kopij worden ingeleverd voor KerkZin, ik ben al te laat, maar wat moet ik schrijven…. er is nog maar één vergadering geweest van de Kleine Kerkenraad na de vakantie. En pas op 28 september is de eerste vergadering van de Grote Kerkenraad. Toch maar wat punten op een rijtje gezet.

'Herfst', foto Jeanet Sips

Vergaderstructuur

We spreken al een lange periode met elkaar over het aanpassen van onze vergaderstructuur en om dat vorm te geven is er nu een aangepaste plaatselijke regeling geschreven. Zo 'zwart op wit' die plannen lezen is toch nog wel anders dan 'een idee in je hoofd'. Heel goed overleggen en eerlijke keuzes maken is belangrijk om met elkaar helderheid te krijgen en weten wat de bedoeling wordt. Alle werkgroepen, taakgroepen e.d. hebben hier immers ook mee te maken. En uiteindelijk zal de gemeente hier ook iets van moeten vinden natuurlijk. Het is fijn dat Jan Marten de vergaderingen nog als voorzitter leidt, want dit zijn ingewikkelde zaken. Hoewel hij zelf erg hoopte dat er voor hem een opvolger zou zijn gevonden, die deze aanpassingen kon vorm geven. Maar helaas… We zijn ons er van bewust dat er onderling extra goed contact moet zijn, zodat er samenhang en overzicht blijft bestaan. We hebben er vertrouwen in dat werkgroepen heel goed in staat zijn zelf sturing en invulling te geven aan hun taken en ideeën.

Beleidsplan

Er is een definitief concept Beleidsplan Kerkmuziek geschreven en dat wordt ter vaststelling aangeboden aan de Grote Kerkenraad.

App

Zolang de Scipio-app niet is ingevoerd als contactmiddel voor gemeenteleden onderling blijft het erg lastig om persoonlijke gegevens, zoals adres, tel.nr. van gemeenteleden te delen. De AVG-regels staan dat helaas niet toe. Op Startzondag is er een begin gemaakt met het implementeren van deze veilige app. We hopen dat het aantal deelnemers snel uitbreidt. De kerkenraad verwacht er veel van! Heeft u hulp nodig bij het installeren of wil t u meer meer uitleg voor het gebruik? Jan Hein en Daan van het kerkelijk bureau kunnen u daarbij heel goed helpen!.

Samenwerken in de regio

Onze classispredikant heeft het initiatief genomen voor een regionaal overleg van vertegenwoordigers van kerkenraden om zo met elkaar te kijken waar knelpunten en zorgen zijn vanwege krimp, te weinig voorgangers e.d. En waar hulp kan worden geboden om zo met elkaar toch kerk te kunnen blijven. In dat kader is ook een overleg gestart gericht op samenwerking tussen Kerkelijke Bureaus. Er wordt steeds meer juridische en financiële deskundigheid gevraagd van medewerkers en dat is niet beschikbaar in elke classisgemeente. Dus ook op dat gebied wordt burenhulp verwacht.

Allerlei

Het college van Kerkrentmeesters stelt in deze periode de begroting voor 2027 op. En ook het college van Diakenen is daarmee bezig.

Er is een Initiatiefgroepje gestart van jonge ouders om na te denken over een vervolg van 'Kerkopschoot' nu de groep van 4 jarigen zich uitbreidt. Ds. Pijpers is daarbij betrokken.

Op Startzondag presenteerden zich een flink aantal groepen en activiteiten. Wat fijn dat er zo veel enthousiasme is en mogelijkheden om met elkaar vorm te geven aan het gemeenteleven. Op de uitgebreide agenda van de commissie BG&O kunt u in de gaten houden wanneer er iets plaatsvindt waaraan u mee wilt doen. Iedereen is daar van harte welkom.

Er is heel veel keuze om elkaar te ontmoeten en samen gemeente te zijn. We hopen op een jaar vol aandacht en liefde. 'Onderweg naar vrede' is het jaarthema en dat was extra zichtbaar in de Vredesweek toen onze nieuwe Vredesvlag wapperde aan De Wijngaard!

Een hartelijke groet van Nel van Houwelingen.

Foto Jeanet Sips

Armoede

Armoede is een gelaagd begrip, in het woord kunnen vele betekenissen schuil gaan. Zo kan het letterlijk bedoeld zijn en wijzen op materieel gebrek aan financiële middelen, een gering inkomen of op de noodzaak om elk dubbeltje om te draaien alvorens uit te geven.
Het kan ook overdrachtelijk bedoeld zijn, in de zin van gebrek aan geestelijke bagage of aan zin en doel in het leven. Bijvoorbeeld rijk zijn in materiële zin maar niet weten wat je met je geld aan moet, behalve dan eindeloos te consumeren. Een mens kan ook arm zijn aan menselijk contact of radeloos zijn door gebrek aan aandacht. Het is niet makkelijk geestelijke armoede te verhelpen. Judith Herzberg heeft in een raak geformuleerd gedicht verwoord hoe aandacht geven essentieel kan zijn. De titel versta ik ironisch, maar dat is mijn lezing van het gedicht.

Wiert Sarolea

Toegift

Natuurlijk haal je liever iemand uit het water
die nog te redden is. Maar stel dat hij nog leefde,
wat hadden we dan voor hem kunnen doen. Hem vragen
waar zijn wanhoop op berustte, hem zijn geliefde
weer terugbezorgen, of zijn werk, of zelfvertrouwen?

Nu kunnen we een klein beetje rouwen
niet eens om hem, maar omdat we hem niet kennen,
maar uit een vaag gevoel van menselijk fatsoen.

De bijna liefde, bijna aandacht die hij straks nog
meekrijgt in zijn kist was misschien nét dat
kleine beetje dat hem had kunnen redden,
dat hij bij zijn leven heeft gemist.

Judith Herzberg, uit de bundel Liever Brieven
Uitgeverij De Harmonie, 2013

Kerkdiensten in de Lutherse Kerk

de Lutherroos

De diensten beginnen om 10.15 uur, tenzij anders aangegeven.

4 oktober	rector W. Cortvriendt oogstdienst
11 oktober	mw. ds. A. P. Oosting
18 oktober	ds. C. Huisman
25 oktober	ds. N. J. Pronk
1 november	ds. W. Sarolea HA gedachtenisdienst

Gedachtenisdienst

Op zondag 1 november, Allerheiligen, gedenken we in de gemeente wie ons het afgelopen jaar zijn ontvallen door overlijden. Dat gedenken is van belang, omdat op die manier onze verbondenheid met hen die ons zijn voorgegaan tot uitdrukking wordt gebracht. Juist in een kleine gemeenschap als onze gemeente, waar iedereen door allen gekend wordt is dat van betekenis.
Gedenken is tegelijk een blik naar het verleden en naar de toekomst: wat kunnen we leren van hoe zij hun geloof beleefden, wat heeft dat ons te zeggen?
Behalve degenen die het afgelopen jaar overleden, is er natuurlijk ruimte om anderen te gedenken. Dat kan door een kaarsje (indirect) te ontsteken aan de Paaskaars; dat is immers het zichtbare teken dat Jezus de dood heeft overwonnen en dat de dood dus niet het einde betekent, maar staat voor een nieuw begin.

Jan van Beijeren.

College van Kerkrentmeesters

ZUTPHEN

Tussenstand Actie Kerkbalans 2026 d.d. september 2026

Er is in totaal € 225.993,- toegezegd voor de Actie Kerkbalans 2026. Hiervan is per 1 september 2026 € 174.097,- daadwerkelijk ontvangen. Dat is ruim 77% van de toezeggingen.

Het resterende bedrag van € 51.896,- verwachten wij de komende periode nog binnen te krijgen. Heeft u uw toezegging nog niet overgemaakt? Wij willen u vragen dit alsnog te doen — elke bijdrage is van harte welkom en helpt ons om het werk van de gemeente voort te zetten.

Hartelijk dank aan iedereen die al heeft bijgedragen!

Namens het College van Kerkrentmeesters,
Vivie Wilson

We staan weer in de startblokken…

De voorbereiding voor Actie Kerkbalans 2027 gaat langzaamaan weer beginnen. We brengen ook dit jaar de brieven persoonlijk bij gemeenteleden aan de deur in de tweede en derde week van januari. Zin om ook mee te lopen? Neem contact op met Sjaak Meijer via sgmeijer@hotmail.com om je aan te melden als loper.

En heb je nog wat tijd over dit najaar en zin in een afwisselende klus waarbij je misschien ook wel nieuwe gemeenteleden leert kennen? Het CvK zoekt nog uitbreiding voor de commissie die de folder maakt voor de Actie Kerkbalans en voor nieuwe leden. In de folder belichten we een aantal aspecten van samen kerk zijn, door het maken van bijv korte interviews, mooie foto's en een passende thematekst. De tijdsinvestering vraagt in totaal ca. 16-24 uur van oktober t/m december, en we zoeken nog 1 of 2 leden erbij. Lijkt het je leuk? Mail dan naar kerkrentmeesters@pknzutphen.nl of spreek Eveline of Elco even aan na de dienst.

Start nieuwe seizoen ANBO-PCOB

Op 27 oktober komt Benu apotheek ons voorlichting geven over medicijngebruik (en soms misbruik...). Waarom verandert medicatie soms en wat te doen als u vervelend reageert op een bepaald medicijn? En waar moet u zelf op letten?
De zaal in De Eekschuur, Bonendaal 2, Warnsveld, is open vanaf twee uur. Onze middag begint om half drie. Van harte aanbevolen!

Martinusmarkt

Denkt u aan de Martinusmarkt op 3 oktober. **Het is in de Martinuskerk, Kerkplein 1 in Warnsveld.**

De markt is van 10.00 tot 15.00 uur. Inleveren van boeken en kleding kan op vrijdag van 10.00 tot 17.00 uur. Info: 06-11 48 28 81.

Vespers in de Walburgiskerk

Aan de vespers op zondag 4 oktober werkt Ensemble Omnes Terminos mee. Dit ensemble bestaat uit gastsopraan Karina Kambulova, Irina Trakovska, viool en Jeroen Pijpers op orgel. Het ensemble vond haar oorsprong aan het Maastrichts Conservatorium . In de viering zijn onder andere het Laudate Dominum van Mozart, Esurientes uit het Magnificat van Bach en het Ave Maria van César Franck. Jan Willem Hengeveld is de voorganger. De viering start om 16:00 uur. Allen welkom!

Lunch in de Martinuskerk

Op vrijdag 30 oktober verzorgen we weer een lunch in de Martinuskerk. Trouwe gasten én nieuwe gasten zijn van harte welkom.

Ontvangst en programma

U bent welkom tussen 11.30 en 12.00 uur in de grote zaal van de Martinuskerk in Warnsveld. We beginnen met een drankje; om 12.00 uur starten we met de lunch.

Aanmelden en afmelden

Wilt u mee-eten? Meld u dan uiterlijk op zondag 25 oktober aan bij:

Nelleke Beijen, telefoon: 06 15 30 53 71
e-mail: pecobe636@gmail.com

of bij Corry Jellema, telefoon 06 15 53 79 25
e-mail: corry_jellema@hotmail.com.

Kunt u na uw aanmelding toch niet komen? Meld u dan graag uiterlijk 28 oktober af.

Voor uw agenda: de nationale klimaatweek Zutphen

Klimaat week up call Zutphen

Als commissie Groene Kerk doen we mee aan de Zutphense Klimaatweek zoals die te vinden is op https://groeneagendazutphen.nl/agenda.

Onze bijdrage is vooral de bijeenkomst op **woensdagavond 4 november** in de Wijngaard. We hebben dan inloop vanaf 19.00 uur met koffie en thee. Van 19.30 – 19.55 uur zal er dan een Groene Vesper zijn met dominee Stijn van der Woude. Om 20.00 uur draaien we een indrukwekkende film die ons bewust maakt van de impact van het online bestellen van pakketjes en die thuis laten bezorgen. Van het leed en de armoede die dat teweeg brengt in mensenlevens. Jaren geleden heb ik zelf deze film al eens gezien in Luxor en ik ben nog steeds onder de indruk. Wat heftig! Ik hoop dat u komt kijken!

Op **zaterdag 7 november** is er de landelijke Groene Kerkendag in Harderwijk: https://groenekerken.nl/groenekerken-dag-2026 We gaan daar met een aantal mensen van de Commissie Groene Kerk naar toe maar zouden het heel fijn vinden als er ook gemeenteleden met ons mee gaan. Het belooft een inspirerende dag te worden waar we ons groene hart kunnen laten voeden en met goede ideeën weer thuis kunnen komen in onze kerken in Warnsveld en Zutphen. Laat me weten als u ook zult gaan!

Op z**ondag 8 november** verwachten we dat er ook in onze kerkdiensten ruimschoots aandacht zal zijn voor de zorgen rondom het klimaat.

O ja, en denkt u er nog aan om de enquête over de Commissie Groene Kerk uit de vorige KerkZIN in te vullen en bij ons in te leveren? Bij voorbaat heel veel dank!

Hartelijke groet van *Marjan Kruik*,
taakdrager duurzaamheid PKN Wansveld-Zutphen,
groenekerkwz@pknwarnsveld.nl

RED JE HET WEL?

Leo Fijen is bekend van zijn boeken en televisieprogramma's over kerken en kloosters. Plekken die hij zelf ook frequent bezoekt. De inspiratie die hij daar opdoet deelt hij hier graag met u.

Armoede om de hoek. Wat kun je daaraan doen als kerk? De geloofsgemeenschap in ons dorp nodigde een paar maanden geleden alle organisaties, clubs en kerken uit voor een ontmoeting met elkaar. Het klinkt heel logisch dat je dit als kerk doet, maar het was nog niet eerder gebeurd. Het was een feestelijke zaterdagmiddag. Scouting en voetbalclub, Hersteld Hervormde Kerk en De Zonnebloem, de ouderenbond en de voedselbank, de organisatoren van de volkskerstzang en de boeren uit onze omgeving: ze waren er allemaal en deelden met elkaar wat er goed en niet goed gaat. De voedselbank vroeg aandacht voor de groeiende vraag naar levensmiddelen, de scouting vertelde dat de helft van hun leden de contributie niet kan betalen en de basisschool sloot daarbij aan met de mededeling dat steeds meer gezinnen hun ouderbijdrage niet kunnen voldoen. Als kerk hebben we ons daarna afgevraagd wat onze rol kan zijn, want we moeten natuurlijk ook respect hebben voor de privacy van mensen.

We hebben de stoute schoenen aangetrokken en het hoofd van de basisschool gevraagd: 'wat kunnen we doen?' Het antwoord was verrassend positief en met Pasen hebben we waardebonnen voor de supermarkt beschikbaar gesteld. De school kende de gezinnen en deelde daarom de bonnen uit. We deden dit in samenwerking met de andere locaties van onze parochie en konden daardoor in een groot gebied gezinnen een hart onder de riem steken.
Ook met de voedselbank was er contact en in een viering over brood uit de hemel hebben we alle kerkgangers gevraagd om afbakbrood mee te nemen. De oogst was ontroerend groot. Zo kun je als kerk in het dorp, de wijk of de buurt het verschil maken. En er is ook een andere manier. Wees niet te bescheiden. Vraag aan je dorpsgenoten, voetbalouders, scoutingvrienden en kerkgangers: red je het wel?

"Het klinkt heel logisch, maar het was nog niet eerder gebeurd"

Protestantse Gemeente Warnsveld-Leesten

Kerkenraad PG Warnsveld-Leesten
Voorzitter: Sam Terpstra
Scriba: Marianne Mak, tel. 84 85 90,
secretariaat@pknwarnsveld.nl
Postadres: Kerkplein 1, 7231 AE Warnsveld

Ledenadministratie
Wouter van der Linden, Het Eiland 55,
7231 NW Warnsveld
tel. 52 00 70, ledenadm@pknwarnsveld.nl

Diaconie PG Warnsveld-Leesten
Secretaris: Corien Ruijsink
diaconie@pknwarnsveld.nl
Bank: NL 93 RABO 03 73 73 96 72

College van Kerkrentmeesters PG Warnsveld-Leesten
Administrateur: Raymond Mulder,
tel. 06 55822760, kerkbeheer@pknwarnsveld.nl
Bank: NL 41 RABO 03 86 70 81 50

Kerkgebouw
Martinuskerk, Kerkplein 1, 7231 AE Warnsveld
Koster coördinator: Jannie de Ruiter
tel. 06 23 53 00 83, koster@pknwarnsveld.nl

Website
http://www.protestantswarnsveldzutphen.nl

Protestantse Gemeente Zutphen

Kerkenraad PG Zutphen
Voorzitter: Jan Marten Praamsma,
tel. 06 31 76 79 95, jmpraamsma@pknzutphen.nl
Scriba: Bert Hilhorst, tel. 06 20 31 43 04
kerkenraad@pknzutphen.nl

Diaconie PG Zutphen
Secretaris: Piny Nieuwenhuis-Matser
diaconie@pknzutphen.nl
Diaconie Zutphen bank:
NL 61 RABO 03 76 70 08 82

College van kerkrentmeesters PG Zutphen
Secretaris: Eveline van Hilten,
kerkrentmeesters@pknzutphen.nl
Bank: NL 29 RABO 03 73 73 40 34

Kerkgebouwen
Walburgiskerk, Kerkhof 3, 7201 DM Zutphen
De Wijngaard, Wilhelminalaan 3,
7204 AB Zutphen
Mail en agendabeheer:
dewijngaard@pknzutphen.nl

Koster-Beheerder
Eveliene de Jager, tel. 06 -24 34 52 63

Kerkelijk bureau
tel. nr. 0575-51 41 78; info@pknzutphen.nl
Afspraken en bezoek in overleg.
Postadres: Wilhelminalaan 3,
7204 AB Zutphen

Website
http://www.protestantswarnsveldzutphen.nl

Evangelisch-Lutherse Gemeente Zutphen

Kerkenraad:
Secretaris: mw. Carry Nijland; tel. 06 16 898 151
e-mail: 7204S85@hetnet.nl;

Diaconie:
Secretaris: Chris van Meurs; tel. 49 05 55
e-mail: cdwmeurs1945@kpnmail.nl

Kerkgebouw: Beukerstraat 10
Koster: Peter van der Zalm; tel. 52 38 38
Kerkelijk bureau: Peter Folmer; tel. 52 14 37

Vertrouwenspersonen

Voor meldingen en vragen over grensoverschrijdend gedrag en onveilige gevoelens en situaties.
Contactgegevens tel.: 06 15 60 43 38
info@vertrouwenspersoonRLZ.nl

Ds. René Silvis (Warnsveld - Leesten)

Telefoon: 06 58 94 82 09
e-mail: r.silvis@pknwarnsveld.nl
werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag, vrijdag

Wijkouderling: Leo Stein 52 90 05

Ds. Stijn van der Woude (Warnsveld - Leesten)

telefoon: 06 33 62 70 57
(appen of bellen tot 20.00 uur)
e-mail: s.vanderwoude@pknwarnsveld.nl
werkdagen: maandag tot en met donderdag en in het weekend flexibel

Wijkouderling: Gerry Nijhuis 06 24 77 45 85
Jeugdouderling: Marjolein Wiegman 06 13 70 19 75

Ds. Irma Pijpers-Hoogendoorn (Zutphen)

telefoon: 0575 78 54 90
e-mail: pijpers@pknzutphen.nl
werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag
en de zaterdagmorgen.

Martin Rus, pastoraal werker (Zutphen)

telefoon: 06 12 02 49 18
e-mail: rus@pknzutphen.nl
werkdagen: woensdag en donderdag altijd aanwezig in Zutphen,
regelmatig ook op de dinsdagavond.
Doorlopend bereikbaar via de mail en app.

Ds. Wiert Sarolea (Evangelisch - Lutherse Gemeente)

telefoon: 06 23 53 28 66
e-mail: wiertwps@kpnmail.nl

Armoede

KiK

De muizen zitten achterin de kerk onder de tafel met kopjes koffie. Heel veel mensen zijn komen luisteren naar een lezing over armoede. De mevrouw van de Voedselbank heeft verteld hoe onzichtbaar armoede soms is. En hoe akelig het is om arm te zijn. Je kunt nooit nieuwe kleren of schoenen kopen. Je kan niet op pianoles of voetbal. Niet naar een concert. Niet naar een verjaardag, omdat je geen cadeautje kunt kopen. Maar als je RIJK bent, kun je arme mensen helpen! Ze heeft folders neergelegd over de Voedselbank. 'Rijk zijn, daar gá ik voor!' roept Ricardo Muis, 'Dan kan ik arme mensen helpen!' 'Muizen hébben helemaal geen geld!' zegt zijn zus Florans. Tja. Wat kunnen ze dan wél doen?

'Arme mensen zijn toch onzichtbaar?' roept Ricardo, 'Ik heb een idee. We zoeken naar mensen met oude, versleten schoenen. Daar leggen we een folder neer. Dan weten zij dat er hoop is.' Ze dribbelen tussen de voeten van de mensen door. Ze zien lakschoenen en instappers, pumps en ballerina's. Hippe sneakers, keurige veterschoenen. 'Er zijn helemaal geen arme mensen hier,' zuchten de muizen. Dan zien ze een paar blote voeten met drie tenen. Ze zitten vast aan een kikkergroen lijf. 'Kik!' roepen ze, 'Jij hebt helemaal geen schoenen! En geen bontjas zoals wij! Geen staart, geen oren, geen snorharen! Je bent hartstikke ARM, weet je dat?' Kik glimlacht breed: 'Welnee. Ik ben RIJK met dit mooie lijf. En... met mijn vrienden!'

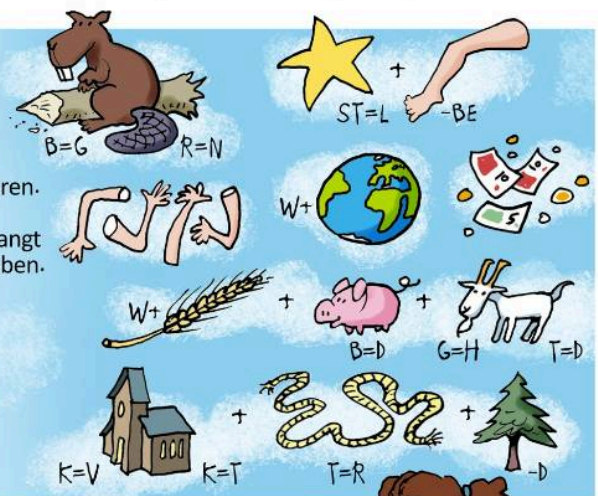

Rebus

Paus Franciscus hield een toespraak voor jongeren uit de hele wereld. Hij vroeg ze om als vrienden naast arme mensen te staan. Een stukje van zijn tekst staat hieronder. Kun jij raden wat er op de stippels moet staan? De rebus helpt je erbij!

- De armen zijn niet alleen mensen aan wie wij iets kunnen ..... .
- Ze hebben ons veel te bieden en te ..... .
- De ..... zijn op een heel echte manier onze leraren.
- Zij laten ons zien dat de ..... van mensen niet afhangt van hun bezit of hoeveel ..... ze op de bank hebben.
- Een arm persoon, een persoon zonder materiële bezittingen, behoudt altijd zijn of haar ..... .
- De armen kunnen ons veel leren over nederigheid en ..... op God.

(Wereldjongerendagen 2014)

Uit de Bijbel

Jezus zei:
'Zalig de armen van Geest,
want aan hen behoort het koninkrijk van God.'.
Matteüs 5,1-3

Teksten:
Marjet de Jong
Tekeningen:
M. Jurriëns